

ཐུགས་ཀྱི་འཕྲིན་ལྷན་ཁག་ ༤༤

༡༡། རྩོམ་ཆེ་བཙུན་ཏཱ་ར་ལྷ་མོ་གསུང་འབུམ་ དཔེ་བསྟར་མ་བཞུགས་སོ། །

(༢༧/༢༥)

དཔལ་བཅུགས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྙིང་ཞིབ་འཇུག་ཁང་ནས་བཞུགས།

ཡུང་མོའི་བོད་ཡིག་པ་དཔེ་རྙིང་ཁང་།

༡༡། རྫོག་རྩེ་བཙུན་ཏུ་རྒྱ་ཐའི་གསུང་འབུམ་དཔེ་
བསྟུར་མ་པོད་ཉེར་བཞི་པ་བཞུགས།

དཔེ་ལྷན་གྱི་ཁྱེད་ལྟུང་ལ།
དཔེ་ལྷན་གྱི་ཁྱེད་ལྟུང་ལ།
མཉམ་ཞུགས་པའི་ཁྱེད་ལྟུང་ལ།

ཉེ་ཆུང་གི་ཁྱེད་ལྟུང་ལ།

དཔེ་ལྷན་གྱི་ཁྱེད་ལྟུང་ལ།

ཉེ་ཆུང་གི་ཁྱེད་ལྟུང་ལ།

(1994)

དཔེ་ལྷན་གྱི་ཁྱེད་ལྟུང་ལ།

*

ཉེ་ཆུང་གི་ཁྱེད་ལྟུང་ལ།

ཉེ་ཆུང་གི་ཁྱེད་ལྟུང་ལ།

ཉེ་ཆུང་གི་ཁྱེད་ལྟུང་ལ།

ཉེ་ཆུང་གི་ཁྱེད་ལྟུང་ལ།

ཉེ་ཆུང་གི་ཁྱེད་ལྟུང་ལ།

ISBN 978-7-80253-013-3/B. 51

ཉེ་ཆུང་གི་ཁྱེད་ལྟུང་ལ།

出版人:周华
责任编辑:彩博
封面设计:多吉

图书在版编目(CIP)数据

觉囊·多罗那他文集:藏文/觉囊·多罗那他著

百慧藏文古籍研究室编. - 北京:

中国藏学出版社, 2008. 4 (先哲遗书. 43-87)

ISBN 978-7-80253-013-3

I. 觉… II. ①觉… ②百… III. 喇嘛教

- 古籍-汇编-藏语 IV. B946.6

中国版本图书馆CIP数据核字(2008)第040183号

先哲遗书 (六十六)

觉囊·多罗那他文集

(24/45)

百慧藏文古籍研究室编辑整理

*

中国藏学出版社出版发行

北京墨人彩色印刷有限公司印刷

*

开本: 880×1280毫米 1/32 印张: 569

2008年4月第1版 2008年4月第1次印刷

印数: 0001—1500册

ISBN 978-7-80253-013-3

本文集总定价(1-45卷): 910.00元

༡༣། དཔེ་རྒྱུན་གསལ་བཤད།

《མེས་པོའི་བྱལ་བཞག》 ཅེས་པའི་དཔེ་ཚོགས་འདི་ནི་དཔལ་བཅུགས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྙིང་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་བསྐྱུགས་ཤིང་འདི་ག་དཔེ་རྒྱུན་ཁང་དང་མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་བསྐྱུན་པའི་དཔེ་རྙིང་དཔེ་ཚོགས་ཤིག་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་མཐའ་དབང་གཟན་དཀར་རིན་པོ་ཆེ་ཐུབ་བསྟན་ཉི་མ་མཆོག་གིས་སྤྱི་ལོ་གཙོ་རྒྱུང་གནང་ཞི། དཔལ་བཅུགས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྙིང་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་ཉི་པའི་ལོ་བརྒྱ་ཙམ་གྱི་རིང་ལ་འབད་བརྩོན་ཆེན་པོས་བོད་གྱི་ས་གནས་གང་སར་བཞུགས་པའི་བོད་ཡིག་དཔེ་རྙིང་པོ་ཉི་ཁྲི་ལྔ་མངས་པ་རང་ལྷུང་དང་མིའི་གཞོན་འཛེས་འཛིག་ལ་ཉི་པའི་ཉེན་ཁ་ལས་བསྐྱབས་ཏེ་ལེགས་པར་བསྐྱིགས་ཤིང་དཀར་ཆག་ཏུ་བཏབ། དཔེ་ཐུམ་གསོལ། དཔེ་རྒྱུན་བཞེངས་ཏེ་སྤྱང་རྒྱུབ་མཛད་གནང་བ་དང་གནང་ཐུས་སྤྱོད་པ་ནི། རང་རེའི་མེས་པོའི་བྱལ་ཞོར་སྤྱང་རྒྱུབ་རྒྱུན་འཛིན་དང་བོད་རིག་པའི་གལ་ཆེའི་དབྱེད་གཞི་མཁོ་འདོན་གྱི་དགོས་པ་ཆེ་བ་མ་ཟད། རང་རྒྱལ་མི་རིགས་རིག་གནས་ཞོར་མཛད་དང་རྒྱས་དང་སྤྱང་རྒྱུབ་བཟུང་བའི་འཕྲིན་ལས་གལ་ཆེན་ཞིག་རེད།

ཉི་ཆར་དཔལ་བཅུགས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྙིང་ཞིབ་འཇུག་ཁང་དང་འདི་ག་དཔེ་རྒྱུན་ཁང་གཉིས་ཞིབ་གོས་བསམ་མཐར། མྱོལ་རྒྱུན་རིག་གནས་སྤྱང་རྒྱུབ་དང་བོད་རིག་པའི་དབྱེད་ཡིག་སྤྱང་རྒྱུབ་དང་ཆ་ཚད་ཏུ་གཏོང་བའི་དམིགས་ལུལ་ངོས་འཛིན་གཅིག་གྱུར་ཐོག་《བཀའ་གང་མས་དཔེ་དགོན་གཅེས་བཏུས་》 ཞེས་པའི་དཔེ་རྙིང་དཔེ་དགོན་གྱི་དཔེ་ཚོགས་ཆེན་མོ་ཞིག་ལུ་མཐུད་ནས་ལེགས་སྒྲིག་དང་དཔེ་རྒྱུན་བྱེད་བཞིན་ཡོད་བཤད། ད་ཆར་ཡང་དམིགས་ལུལ་དགོས་པ་གཅིག་གྱུར་ཐོག་《མེས་པོའི་བྱལ་བཞག》 ཅེས་པའི་དཔེ་རྙིང་དཔེ་དགོན་གལ་ཆེན་གྱི་དཔེ་ཚོགས་ཆེན་མོ་འདི་ཉིད་པར་རྒྱུན་བྱ་རྒྱུ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྒྱན་བྱོན་མེས་པོ་མཐའ་དབང་དམ་པ་ཏུ་མས་བྱལ་ཏུ་བཞག་པའི་གསུང་འབུམ་དཔེ་དགོན་གལ་ཆེན་རྣམས་དང་། འཐར་འཐོར་ཏུ་བཞུགས་པའི་དཔེ་དགོན་གལ་ཆེན་དག་ཚུགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུས་ཏེ་བསྐྱིགས་པ་འདིའི་ནང་དོན་ཐད་ལ། བཤད་ཐོན་རིག་པ་དང་། གསལ་བཤད་པ། ཆད་མ་རིག་པ། རྒྱ་རིག་པ། བཟོ་རིག་པ། ལོ་རྒྱུས། ཕྱི་རིག་སོགས་བརྒྱ་ལྷག་རིག་པའི་གནས་ཀྱང་འདུས་པའི་དཔེ་དགོན་ནོར་བུ་དགོས་འདོད་ཀྱང་འབྱུང་ལུ་བྱ་ཞིག་ཡིན།

འདི་འདྲའི་དཔེ་སྐྱོན་མཉམ་ལས་ཀྱི་གོ་སྐབས་ལེགས་པོ་དང་ཅག་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་ལ་ཐོབ་པ་ནི་གིན་ཏུ་
སྐལ་བ་བཟང་ཞིང་གཟི་བུ་བཞིན་གྱི་འོས་འགན་ཞིག་ཏུ་བརྩིས་ཏེ་ལོ་འགའི་དཔེ་སྐྱོན་འཆར་གཞི་གཙོ་བོའི་ནང་
ཏུ་བཀོད་ཟིན་ཅིང་། ལས་གཞི་འདི་ལ་ཀྱང་གོའི་བོད་རིག་པ་ཞིབ་འཇུག་ལྟེ་གནས་ཀྱི་དབུ་ཁྲིད་དང་རྒྱལ་
ཁབ་སྤྱི་ནང་གི་བོད་རིག་པའི་མཁས་དབང་དུ་མས་གདངས་འཛོག་དང་མཐོང་ཆེན་གྱིས་སྐུ་ལ་མ་ཡང་ཐོབ།

《མེས་པོའི་རྒྱལ་བཞག》 གི་མ་ཕྱི་མལ་ཆེར་ནི་དབུ་མེད་བྱིས་རྙིང་གི་སྟག་ཡིན་པས། མ་དཔེ་
གསལ་མི་གསལ་དང་སྐྱེད་ཡིག་མང་ཞིང་བྱིས་ཚུགས་འདྲ་མིན་གྱི་དབང་གིས་ཤྲོག་དཀའ་བའང་གིན་ཏུ་མང་
པོ་འདུག འོན་ཀྱང་དཔལ་འབྱེགས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྙིང་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་ལོ་མང་རིང་ཉམས་སྦྱང་
བསྟུ་ལེན་དང་མཁས་དབང་དུ་མར་བཀའ་འདྲི་ལྷན་པར་བརྟེན་ཡིག་གཟུགས་གསར་རྒྱག་དང་ཕྱོགས་སྒྲིག་
ཐུབ་པ་ཐུང་། པར་གྱི་དུ་ལའོད་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱང་དཔེ་རྙིང་གཞན་པ་དང་བསྟར་ཏེ་གཏན་ལ་ཐབ་ཡོད་པ་
བཅས་ཏེ་ཞིབ་ཆ་དེ་བ་སོ་སོའི་བསྟུ་སྒྲིག་གསལ་བཤད་དུ་གཟིགས་པར་ལུ།

དཔེ་རྙིང་སྐྱེད་སྐྱེད་དང་ཕྱོགས་སྒྲིག་དཔེ་སྐྱོན་གྱི་ལས་ཀ་འདི་ལ་རྒྱལ་སྐྱོར་དང་ཐུགས་ཁུར་གནང་
མཁན་གྱི་མཁས་དབང་རྣམས་དང་། ལྷག་པར་དུ་ཀྱང་གོའི་བོད་རིག་པ་ཞིབ་འཇུག་ལྟེ་གནས་ཀྱི་དབུ་ཁྲིད་
ལྟན་རྒྱས་དང་། མཁས་དབང་ཐུབ་བསྟན་ཉི་མ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་སོགས་ཀྱིས་རྒྱལ་སྐྱོར་དང་མཇུག་སྟོན་གྱི་
བཀའ་འདྲིན་བསྐྱེད་པ་ལ་སླིང་ཐག་པ་ནས་ཐུགས་རྩེ་ཆེ་ལྷ་རྒྱ་དང་། དཔལ་འབྱེགས་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གི་
འགན་འཛིན་པ་ལྟན་རྒྱས་དང་། ལུ་དག་པ། ཡིག་རྒྱག་པ་སོགས་མདོར་ན་ལས་གཞི་འདི་ལ་ལྷག་བསམ་
དང་འབད་བརྩོན་ཆེན་པོས་ཞབས་ཕྱི་ལྷ་མཁན་རྣམས་ལ་སླིང་ཐག་པ་ནས་བཀའ་འདྲིན་ཆེ་ལེས་ལྷ་རྒྱ་དང་།

དཔེ་ཆོགས་འདིའི་དཔེ་སྒྲིག་དང་ལུ་དག་ཐད་ལ་ཉ་ཅང་ནན་ཏན་དང་ཞིབ་ཆོགས་བཟྱི་ལུལ་བྱས་མོད།
འོན་ཀྱང་ང་ཚོར་ཤེས་ཚད་དམན་པའི་དབང་གིས་ནོར་འཚུག་མི་ཉུང་བ་ཡོད་མིན་པས་དཔྱོད་ལྡན་དག་གིས་
ནོར་བཅོས་ཡོ་བསྐང་གི་དགོངས་འཆར་ལྷག་སྟེ་ལ་གནང་བར་ལུ།

ཞེས་ཀྱང་གོའི་བོད་རིག་པ་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་ནས།

སྟྱི་ལོ་༡༠༠༧ལོའི་རྒྱ་བ་དང་བོའི་ཆོས་༡༠ལ།

སྒྲིབ་འགྲོའི་ཁུ་ཆོག་

དེ་ལ་འདིར་རང་ཅག་ཁ་བ་ཅན་གྱི་ཁིང་འདིར་ཆོས་རྒྱལ་ལོ་པཎ་རྣམས་
དང་། ས་དག་བཀའ་རྒྱུ་མོགས་གྱི་མཁས་ཤིང་གྲུབ་པ་བརྟེན་པའི་དམ་པའི་སྦྱོར་
བུ་རྣམས་གྱིས། བཤད་རྒྱུ་གྱི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་བཙུན་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་
པའི་ཆོས་བརྒྱད་དང་བཀའ་སྒྲོལ་མཐའ་དག་དང་། དེ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་ཐུན་
མོང་གི་རིག་གནས་སུམ་ཉག་སྟན་པལ་མངོན་བརྗོད་སྤེལ་སྦྱོར། སྐར་ཅིས་འབྲུང་
ཅིས་། སྒྲ་ཆོད་བཟོ་གསོ་སོགས་མདོ་སྟགས་རིག་གནས་དང་བཅས་པའི་གཞུང་
ལུགས་ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བ་ཆོང་ལ་མ་ཞོར་བ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བ་ཞིག་འཆད་ཉན་
འགྱུར་གསུམ་དང་། བཤད་རྒྱུ་ལས་གསུམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་ཐོག་མར་སྒྲོལ་གཏོང་།
བར་དུ་གཏན་ལ་ཐང་། རིམ་བཞིན་དར་རྒྱས་བཏང་བ་སོགས་འཛིན་སྦྱོང་སྤེལ་བར་
མཛད་པའི་བཀའ་དྲིན་བདག་རྒྱུན་ལ་བརྟེན་ནས། དབུས་གཙང་ཁམས་གསུམ་དུ་
བཞུགས་སོ་ཙམ་གྱི་སྒྲིགས་བམ་ཐམས་ཅད་གཅིག་དུ་སྦྲུངས་ན་རི་རབ་ལྷན་པོའི་
གཏོས་དང་མཉམ་ཁིང་། ཆོས་ཚན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་རི་སྟེང་ཡོད་པ་གྲངས་སུ་བགྲངས་
ན་ནམ་མཁའི་གཟའ་སྐར་ཆོགས་ཀྱང་སྦྱངས་པར་བྱེད་པ་ཞིག་མཆིས་པ་ཙམ་དུ་མ་
ཟད་། རྒྱ་བལ་རྟོར་སོགས་གྱི་ཡུལ་གྱུ་ཀུན་དུ་འད་དར་བྱུང་ཆེ།

ད་ལྟའི་ཆར་བོད་རིག་པའམ་བོད་གྱི་ཤེས་རིག་ཅེས་སུ་གྲགས་པ་འདི་ཉིད་
འཛམ་གླིང་ཤར་ཕུབ་གྱི་ཡུལ་གྱུ་དག་དུ་འད་མཆེད་དེ། དཔེར་ན། ཨོ་ག་སི་ཝོར་རྟེ་
དང་། ཉར་མིད་ལྷ་ཐུ་ཡོ་ལོ་བ་དང་། ཨ་རི་སོགས་སུ་གྲགས་ཆེན་གྱི་སྒྲོབ་གྲུ་ཆེན་མོ་

ནམས་ལྷ་བོད་ཡིག་གི་དབེ་མཛོད་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་མ་ཟད། བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་
གཞུང་སློབ་གཉེར་བྱེད་སའི་ཕྱེ་ཆ་ནང་སློབ་མ་ཡང་མི་ཉུང་བ་ཡོད།

དེ་ནི་གོང་དུ་སྒྲུབ་པའི་བཤད་སྒྲུབ་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་བཙུང་ཅས་པ་དེ་གང་
 དང་གང་ཡིན་པའི་དོ་སྤྲོད་མདོ་ཙམ་ཁྱེད། དེ་ཡང་རི་སྐད་དུ། འཇམ་མགོན་གོང་
 སྒྲུལ་མེན་པོ་ཆེའི་ཞལ་ནས། ཆོས་སྤོན་ཐོན་མི་བུ་རོ་སྐྱ་ཙག་ཞང་། གཞུབས་ཆེན་
 མེན་བཟང་རྩོག་ལོ་ས་སྒྲུབ། བུ་སྟོན་བཤད་རྒྱུན་འདེགས་པའི་ཀ་ཆེན་བཅུ། ཞེས་
 དང་། བོད་ཡུལ་སྒྲུབ་བཅུད་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་བཙུང་། རྟིང་མ་བཀའ་གདམས་ལམ་
 འབྲས་བཀའ་བཅུད་པ། ཤེད་སྒྲུབ་པ་ཞི་ཕྱེད་སྒྲུབ་དུག་བསྟེན་སྒྲུབ་པོ། ཞེས་
 གསུངས་པ་ལྟར། ཤེས་ཀྱི་འཁྱེད་ལུགས་སྒྲུབ་ཆོག་གི་འཁྱེད་ཀྱི་ཕྱེད་དང་འཆད་ཚུལ་
 གི་དཔྱེ་བས་བཤད་རྒྱུན་འདེགས་པའི་ཀ་ཆེན་བཅུ་དང་། སྒྲུབ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་
 ཚུལ་ལ་བརྒྱད་པའི་ཁྱད་པར་དང་མན་བཀ་གི་དཔྱེ་བས་སྒྲུབ་བཅུད་འདེན་པའི་ཤིང་
 རྟ་བཙུད་དེ། བཤད་སྒྲུབ་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་བཙུང་རྩེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་
 གསུང་རབ་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་ཞིག་བདག་ཙག་གི་ཡབ་མེས་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་གཅེས་
 པའི་ལུས་སྟོག་ལོངས་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་ལངས་པ་མེད་པར་བཏང་སྟེ། ལྷི་རབས་རང་
 མེའི་བཙུད་འཛིན་རྣམས་ལ་འཕྲན་ཡུན་ཐན་བདེའི་དཔལ་ལ་དམིགས་ནས་བཞག་
 པའི་འོར་བུ་མེན་པོ་ཆེ་ཡིད་བཞིན་དབང་གི་རྒྱལ་པོ་མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་མཆིས།

དེ་དག་ལས་མང་ཆེ་བ་རིག་གསར་ལོ་བཅུ་ཉི་ཤོད་ཆག་ཆེན་པོ་སོགས་དུས་
 གྱི་རྒྱུད་པའི་དབང་གིས་སེམས་མེད་འབྱུང་བཞིའི་འཛིག་བ་དང་། སེམས་ལྡན་མི་
 དང་མི་མིན་གྱི་གཞོན་པས་ཉམས་ཉེས་ཆེན་པོར་གྱུར་བ་ནི་རྒྱ་པོད་ཡོངས་གྲགས་
 ལྟར་ལགས།

རིག་གནས་གསར་བརྟེན་མཁུག་སྒྲིལ་བ་དང་ཆབས་ཅིག་ཏང་གི་ཡང་
དག་པའི་སྤྲོད་ཁུངས་ཀྱི་ཉི་འོད་སྤར་ཡང་འཕྲོས་ཏེ། ཏང་དང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་འགོ་
ཁྲིད་དང་ཅུ་འཕྲོགས་གནང་ནས། དཔེ་རྙིང་འཕྲོར་བསྟུང་དང་། ལེགས་སྒྲིག་དཔེ་
སྟུན། སྤྱར་སྒྲེལ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་རང་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་ཉམས་པ་སོར་ཅུང་
དང་། མི་ཉམས་གོང་འཕེལ་གྱི་བྱ་བར་སོ་སོའི་འཕྲོས་བསྟུན་གྱི་སྤྱི་ཁྱུ་སྟུབ་པའི་
སྐལ་བ་བཟང་པོའི་དབའ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་སྤྱད་དུ་ཡོད་པའི་སྐབས་འདིར། རང་རེའི་
ཡབ་མེས་རྣམས་ཀྱིས་བཞག་པའི་ཡ་ཤོར་མང་པོ་ཞིག་ད་དུང་ཡང་རེད་ཅག་གི་
བསོད་ནམས་ཀྱི་བགོ་སྐལ་དུ་ལྷག་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་གཅིས་སྤྱོད་ཆེན་པོས་སྤྱད་
སྟོབ་དང་དར་སྒྲེལ་བྱེད་རྒྱ་ཁྲི་མས་རྒྱལ་གནང་བའི་ལས་འགན་ཡིན་པར་མ་
ཟད། ལུ་ཅག་པོད་ཀྱི་རིག་གནས་སྟོབ་གསོའི་བྱ་བར་ལེགས་སྤྱོད་འབྲུལ་མཁན་གྱི་
ཀན་དར་འབྲིང་གསུམ་གྱི་ཤེས་ཡོན་ཅན་ལ་མཆོད་ན། རང་རེའི་སྤྱག་པར་བབ་
པའི་གཞན་དྲིང་མི་འཛོག་པའི་གཟི་འོད་སྤར་ན་འབར་བའི་འོས་འགན་མཆོག་ཏུ་སྤྱར་
བ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་པར་སེམས།

དེར་བརྟེན། རྒྱལ་སྤྱིའི་རིས་སྤྱོད་མ་ཆད་པའི་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་
ལྷགས་ཚུལ་གནང་བའི་གསུང་རབ། བཤད་སྟུབ་གིང་རྟ་བཙོ་བརྟུང་ལས་གྲུབ་པའི་
མདོ་སྤྱགས་ཀྱི་གཞུང་བཤད་དང་། ཆོས་འབྱུང་དང་གདན་རབས། རྣམ་ཐར་དང་
གསན་ཡིག་བརྟུང་དང་སྟན་པ། རྩིས་དང་གསོ་རིག་སོགས་དཔེ་དཀོན་འཕྲོར་
བ་རྣམས་བསྟུས། ཆད་པ་རྣམས་བསྟུས། ཉམས་པ་རྣམས་གསོས། འབྲུགས་པ་
རྣམས་བསྒྲིགས་ཏེ་དཔེ་ཆོགས་འགའ་རིམ་པ་བསྟར་ཆགས་སུ་བར་དུ་བསྟུན་པ་དང་
བསྟུན་ཅིས་ལས།

ད་ལན་འདིར་རྫོགས་རྗེ་བཙུན་ཏུ་ར་ནུ་ཐའི་གསུང་འབུམ་དཔེ་བསྐྱར་མ་
འདི་རྒྱ་ཆེའི་གཟིགས་པ་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྒྱུན་ལམ་དུ་སྤུལ་བ་ཡིན།

འབྲུང་ཆར་ང་ཚོའི་དཔེ་ཚོགས་དཔར་སྒྱུན་ལུ་རྒྱུའི་སྒྲོར་ལ་ལྷག་བསམ་ལུན་
ཞིང་མཐུན་སྒྱུན་ཡངས་པའི་མཁས་དབང་རྣམས་ཀྱིས་དགོངས་འཆར་གྱི་བཀའ་
སློབ་སྦྱོལ་གནང་དང་། དཔེ་དགོན་གྱི་མ་ཕྱི་གཡར་གནང་གི་སྒྱུབས་འཕུག་ཡོང་བ་
མཐུན་མཐུན། །

ཞོར་འཕྲོས་གསལ་འདེབས་ལུ་བ། ལྷག་པར་དུ་ད་ལྟ་ལུས་ཀྱི་ལང་ཚོ་རྒྱས་
གིང་། མེས་ཀྱི་སློ་གོས་བཀྲ་བའི་གཞོན་སྤྱིས་རྣམས་ལ་མཚོན་ན། སྤྱིང་པོས་
དཔེན་པའི་ཁ་ཐོ་འདོན་པ་ལས། ཟོལ་མེད་ཀྱི་ལྷག་བསམ་དཀར་པོ་སྤྱིང་ལ་
འཆང་། དོན་ལུན་གྱི་རྣམ་དཀར་བྱ་བ་དང་དུ་ཡིན། ལྷད་མེད་ཀྱི་ཚོས་དང་རིག་
གཞུང་སློབ་གཉེར་བྱེད། འཁོས་བསྐྱུན་གྱི་སྤྱི་ལུང་ལས་ཀ་རྩུང་ཟད་རེ་སྒྲུབ་ལུས་ན།
མེས་རྒྱལ་ལ་ཞབས་ཏོག་འགྲུབ། རང་རིགས་ལ་ལེགས་སྦྱིས་འབུལ། རང་ཉིད་ཀྱི་
ལ་རྒྱ་མཛོན་ཐུབ་པ་ཞིག་ཀྱང་འོང་བ་ནི་མཐོང་ཚོས་མཛོན་གྱུར་ལགས་པས། དེ་
བཞིན་དགོངས་དབྱིངས་སུ་རྒྱུབ་པར་ལུའོ། །

ཕན་འབྲོག་ཀྱན་འབུམས་པོ་ཐུབ་བསྐྱར་ཉི་མས།
སྤྱི་ལོ་༡༩༠༧པའི་བླ་ཚོས་ལ་གྲུས་སུལ།

བསྐྱེད་གསལ་བཤད།

ད་ལམ་ང་ཚོའི་ཐོན་རྗེ་བཙུན་ཏུ་ར་བླ་ཐའི་གསུང་འབུམ་ཕྱོགས་
གཅིག་ཏུ་བསྐྱེད་ཀྱི་པར་སྒྲུབ་ཞུས་པ་འདི་ནི། གཟན་དཀར་མཆོག་སྤྱལ་ཐུབ་
བསྐྱེད་ཉི་མའི་བཀའ་སློབ་དང་བདག་རྒྱུན་འོག་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན།

དེ་ཡང་སྤྱིར་ཁོང་ལ་གསུང་འབུམ་པོད་བཞི་བཙུ་ཙམ་ཞིག་ཡོད་ཚུལ་
ཕྱིས་སུ་བྲིས་པའི་རྣམ་ཐར་འགའ་ལས་གསལ་ཡང་། དངོས་སུ་པོད་བཞི་
བཙུའི་དཀར་ཆག་ཁ་གསལ་ཞིག་ད་སྔོན་ང་ཚོའི་མཇལ་རྒྱུ་མ་བྱུང་། ད་ལམ་
དངོས་སུ་མཇལ་རྒྱུ་བྱུང་བའི་པོད་བཙུ་ལྔ་ནི། དེང་སང་ཡོངས་གྲགས་སུ་རྟག་
བརྟན་པར་མ་ཞེས་འབོད་པ་འདི་ནི། པོད་རབ་བྱུང་བཙུ་པའི་མེ་འབྲུག་(སྤྱི་
ལོ1616) ལ། མངའ་རིས་སྤྲད་ཀྱི་གྲུང་ཐང་གི་རྒྱལ་རབས་ཉི་ཤུ་ཙུ་གསུམ་
བའམ། ཡང་ལྷགས་གཅིག་ལ་དམར་པོ་སྡེ་བསྐྱངས་ན་ཉི་ཤུ་ཙུ་བཞི་པ་བསོད་
ནམས་དབང་ལྷག་སྡེས་ཡོན་བདག་བྱས། ཏུ་ར་བླ་ཐའི་དངོས་སློབ་གཉའ་ཡི་
བརྗེ་དགོན་མཆོག་ལེགས་པས། ཐོག་མའི་མཆོམས་སྦྱར་དང་པར་བྱང་འབྲི་བ་
སོགས་བྱས་ཏེ། རྒྱལ་འཕོར་ལྷགས་ཐང་དང་སྤྲད་གཉིས་ཤུ་ཙུ་སོགས་ཆོས་
ཚན་བཙུ་བཞི་ཤིང་པར་དུ་བཀོས་པ། རྟག་བརྟན་དམ་ཆོས་སྤྱིར་དུ་སྒྲུབ་དངས་
ཏེ་བཞུགས་སུ་གསོ་ལ། དེའི་སྡེང་དུ་རྟག་བརྟན་རང་ནས་བཀོས་པ་བཅས་པོད་

བཙོ་ལྷ་ཙམ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་བྱ་དཔེ་པར་མ་ཚར་གཅིག་ རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་
ཆེན་པོས་འབྲས་སྤྲུངས་དཔེ་མཛོད་ཁང་དུ་གདན་དྲངས་བ། སྤྱིས་དུས་འབྱུར་
སྐབས་སུ་པེ་ཅིང་མི་རིགས་ཨོ་བྲང་དུ་བཞུགས་ཀྱང་། དེར་སེང་བོད་སྤྲོངས་
དཔེ་མཛོད་ཁང་དུ་སྤྲུག་དྲངས་ཏེ་བཞུགས་པ་དེ་ཡིན།

ཡང་གངས་ཅན་མཁས་གྲུབ་རིམ་བྱོན་གྱི་མིང་མཛོད་ལས། ཁོང་ལ་
གསུང་རྩོམ་གྱི་ཏུ་མང་པོ་ཡོད་པར་གྲགས་ཀྱང་རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་ཆེན་པོས།
གསུང་འབུམ་གྱི་དཔར་རྒྱུ་ལ་བཞུགས་པར་མི་ཆོག་པ་མཛོད་པས་
ད་ལྟ་ཁོང་གི་གསུང་རྩོམ་རྒྱུ་ལ་ཁ་ཚར་བ་ཏེ་ཅང་དཀའ། རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་
ཞིང་དུ་གཤེགས་རྗེས། སློ་བྲོས་བརྟན་པས་ཁོང་གི་གསུང་འབུམ་ལ་དཀར་
ཆག་བསྐྱུས་པ་ཞིག་མཛོད་འདུག །དེའི་རྗེས་ཞ་ལུ་རི་ལྷག་སྤྱུལ་སྤྱུས་མཛོད་
པའི་དྲ་རྒྱ་ཐའི་གསུང་འབུམ་དཀར་ཆག་དྲངས་གསལ་མེ་ལོང་ཞེས་པའི་
ནང་དུ། བོད་ཀ་ནས་ཙམ་བར་བཅུ་བདུན་ལ་ཆོས་ཚན་ཉིས་བརྒྱ་དོན་གཉིས་
དང་། ལྷེ་བ་གངས་བདུན་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་ལྷ་བཅུ་བཞུགས།

ད་ལྟ་པེ་ཅིང་མི་རིགས་ཨོ་བྲང་དུ་བོད་བཅུ་བདུན་ལ་ཆོས་ཚན་ཉིས་
བརྒྱ་དོན་བརྒྱད་དང་། ལྷེ་བ་གངས་བདུན་སྟོང་དགུ་བརྒྱ་ལྷ་བཅུ་ཙམ་བརྒྱད་
བཞུགས་ཞེས་གསལ་ཡང་ང་ཚོའི་གོང་གི་དཀར་ཆག་གཉིས་པོ་ད་སྟོན་མཇུག་
རྒྱུ་མ་རྟེན། དེ་ཡང་ཞ་ལུ་རི་ལྷག་སྤྱུལ་སྤྱུས་དཀར་ཆག་དྲངས་གསལ་མེ་ལོང་
ཞེས་པ་ལྷགས་རྩོམ་གནང་སྟེ། སྤར་རྟག་བརྟན་གྱི་གི་དཔར་དུས་ཟིང་དབང་

གིས་ཉམས་ཆག་ཤོར་བ་རྣམས། ཁ་གསོ་མཛད་ཚུལ་ཐོས་ཀྱང་ཞིབ་ཤིང་ལོ་
 རྒྱས་ཁ་གསལ་མཛལ་རྒྱུ་མ་བྱུང་། ད་ལྟ་དགོན་འཇམ་དབྱངས་རྣམས་རྒྱལ་
 གྱི་དཔེ་མཛོད་དུ་བཞུགས་པའི་པར་རྙིང་པོད་བཅུ་བདུན་འདི། ཞ་ལུ་རི་ཐུག་
 རྒྱལ་རྒྱས་ཉམས་གསོ་མཛད་པ་དེ་ཡིན་ནམ་སྟམས་སྟེ། ད་ལྟ་རྟག་བརྟན་གྱི་
 པར་རྙིང་པོད་ལྗོངས་དཔེ་མཛོད་ཁང་དུ་བཞུགས་པ་པོད་བཙུ་ལྔ་དང་། པོད་
 གྲངས་དང་ཆོས་ཚན་མང་ཉུང་ཆོག་མཚམས་སོགས་ཅུང་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པའི་
 རྒྱུར།

ད་ལམ་ང་ཆོས་ཁོང་གི་གསུང་འབུམ་གྲོག་གྲུང་ནང་དུ་བཅུག་སྐབས་
 གྱི་ཐོག་མའི་མ་དཔེ་ནི། ཉེ་ཆར་སྤྲ་མ་ཡོན་ཏན་བཟང་པོས་འཇམ་ཐང་དུ་ཤིང་
 པར་ལ་བཞོས་པའི་སྒྲིགས་པམ་ཉེར་བཞི་ཅན་དེ་ལ་བྱས་ཏེ་ཁྱེད་ཀྱི་ཐེངས་
 གསུམ་བྱས། དེ་རྗེས་སྤར་རོ་ནང་རྟག་བརྟན་དུ་བཞུགས་པ་ཚུམ་པ་པོ་དྲ་ར་
 ལྷ་ཐ་རང་ཉིད་གྱི་ཐུག་དཔེ་སྐབས་འགར་ཐུག་མཆན་ཡོད་པ། ད་ལྟ་འབྲས་
 རྒྱངས་གནས་བཅུ་ལྔ་ཁང་ནང་བཞུགས་ཤིས་མ་པོད་ཆུང་བཅུ་ལ་ཆོས་
 ཚན་༤༥ལ་བསྐྱར་གཞི་དང་། རོ་ནང་རྟག་བརྟན་གྱི་པར་རྙིང་པོད་བཙུ་ལྔ་པོད་
 ལྗོངས་དཔེ་མཛོད་ཁང་དུ་བཞུགས་པ་དང་། ཨ་རི་བ་དགོན་འཇམ་དབྱངས་
 རྣམ་རྒྱལ་གྱི་དཔེ་མཛོད་དུ་བཞུགས་པ་པར་རྙིང་པོད་བཅུ་བདུན་ཡོད་པ་གཉིས་
 རྒྱགས་བསྐྱེད་ཀྱིས། པར་རྙིང་པོད་ཉི་ཤུ་ཙམ་ལ་ཆོས་ཚན་༣༡ལྟར་བ་ལ་
 རྒྱར་བྱེད་བྱས་ཏེ་དཔེ་བསྐྱར་ཐེངས་དང་པོ་ཞུས།

དེ་ནས་རྟག་བརྟན་གྱི་པར་པོད་ཉི་ཤུ་ལ་བསྐྱར་གཞི་དང་། འཛམ་ཐང་གི་
 པར་མས་སྐྱར་བྱེད་བྱས་ཏེ་དཔེ་བསྐྱར་ཐང་གཉིས་པ་ཞུས་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་
 པར་མ་སྐྱ་མྱེ་གཉིས་དང་བྲིས་མ་གཅིག་བཅས་དཔེ་གསུམ་པོ་ཅུ་བའི་ཆ་
 ནས་གཅིག་མཚུངས་སུ་བཞུགས་པ་ལས་ཁྱད་པར་ཆེན་པོ་མི་འདུག །ཆོ་གའི་
 རྒྱུ་ལ་མི་འདྲ་བ་རྩེ་བཤད་པ་ནི་མཆོན་དགུས་སུ་ཤོར་བ་ཡིན་འདུག་པ་
 རྣམས་ཀྱང་། གྲག་རྟགས་ནང་དུ་བཅུག་ཏེ་གསལ་པོ་བྱས་ཡོད། རྟག་བརྟན་
 པར་རྟིང་དང་འབྲས་སྤངས་བྲིས་མ་གཉིས་སུ་དཔེ་མ་བཞུགས་པ། འཛམ་ཐང་
 པར་མའི་ནང་བཞུགས་གསུང་ཐོར་ལུའི་རྒྱུ་མ་རྟགས་ཅན་དང་། ཞ་རྟགས་
 ཅན་གཉིས་དང་། ཟ་རྟགས་ཅན་དཔེ་མ་ཐེག་མཆོག་གི་ཟེན་བྲིས་རབ་བྱེད་
 དུག་པ་ཡན་ཆད། ཏཱ་ར་བླ་ཐའི་ཞལ་གསུང་རྒྱུ་མ་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཚོས་ཟེན་
 བྲིས་སུ་བཀོད་པ་དང་། རབ་བྱེད་བདུན་པ་བརྒྱད་པ་གཉིས་ཇ་འགྲོའི་དགོ་
 བཤེས་མཆོག་གྲུབ་རྒྱ་མཚོས་གསར་དུ་བསྐྱབ་པ། འ་རྟགས་ཅན་ཉང་ཡུལ་གྱི་
 ཡོ་རྒྱས་ཏཱ་ར་བླ་ཐས་ཞབས་བཏགས་མཛད་པར་གྲགས་པ་བཅས་ཆོས་
 ཚན་༡༩༥ལ་འཛམ་ཐང་གི་པར་མའི་དཔེ་གཅིག་ཤུ་ལས། རྟག་བརྟན་པར་
 རྟིང་དང་འབྲས་སྤངས་བྲིས་མ་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱར་གཞི་མ་རྟིང་། རྟག་བརྟན་པར་
 རྟིང་གཅིག་ཤུ་ལས་གཞན་གཉིས་ལ་མེད་པ་ཆོས་ཚན་༤། ཡང་རྟག་བརྟན་དང་
 འཛམ་ཐང་པར་མ་གཉིས་ཆར་མེད་པ། འབྲས་སྤངས་གནས་བཅུ་ལྟ་ཁང་དུ་
 བཞུགས་པའི་གྲལ་ནས་ཆོས་ཚན་བཅོ་བརྒྱད་ལ་སྟེ་བཀའ་ལྟགས་རྟིང་བྱུང་

བ་བཅས་ལ། ལུ་དག་བྱས་ཏེ་ཁ་སྒོང་གི་རྩལ་དུ་བཞག་ཡོད་པ་བཅས་ཁྱོད་
བསྐྱེད་མས་དེབ་བཞི་བཅུ་ཞེ་ལྔ་ལ་ཆོས་ཚན་༤༠་ཡོད། ད་ལྟ་ང་ཆོའི་མ་དཔེ་
གཡར་རྒྱ་མ་རྟེན་པ་སྟོན་རྩལ་པ་པོའི་ཕྱག་དཔེའི་གཡར་ནས་ཡིན་པ། འབྲས་
སྤངས་གནས་བཅུ་ལྔ་ཁང་། དཔེ་རྟགས་ཕྱི་༥༤་ནང་བཞག་ས་གཏམ་དུ་བྱ་བ་
ནོར་བུའི་འབྲུང་གནས་ལྟེ་བ། ཡང་ཕྱི་༥༠་ནང་བཞག་ས་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་
རྣམ་བཞག་ཆོས་དབྱིངས་རྒྱ་མཚོའི་རྒྱན་རྣམ་པར་བཀོད་པ་ལྟེ་བལ་༥༥། ལྷེ་ལག་
བྲིས་གྱི་ཆོས་ཚན་གཉིས་པོ་མ་འོངས་པར་དཔེ་གཡར་ཐབས་བྱ་དགོས།

ད་ལྟ་ང་ཆོས་དཔེ་བསྐྱར་དང་ལུ་དག་གི་སྐབས་སུ་མ་དཔེ་རྩ་འཛིན་
བྱས་ཏེ། དཔེ་གསུམ་མི་འབྲ་བའི་ཆེ་རྟག་བརྟན་ལ་<<ར>>རྟགས་འདི་དང་།
འཛིན་ཐང་ལ་རྟགས་<<རྩ>>འདི། དག་ཆུ་ར་བཅོས་ལ་གྲག་རྟག་འདི[]
དང་། མཆན་རྣམས་གྲག་རྟག< >འདིའི་ནང་དུ་བྲུག་ཡོད།

གསལ་བཤད་ལུ་རྒྱ་ཞིག་ལ་དཔེ་བཞི་པའི་ནང་དུ། གྲུན་མཁྱེན་དོལ་པོ་
པའི་གསུང་ཆོས་ཚན་བཞི། རིག་འཛིན་ཆེ་དབང་གྲུན་བྱེད་གྱི་གསུང་རྩ་
སྟོའི་ཆོ་ག་ཞེས་པའི་ཆོས་ཚན་གཅིག་བཅས་འཛིན་ཐང་པར་མར་བཞག་ཡོད་
པ་དང་། ཡང་ས་བཟང་མ་ཏི་པའ་ཆེན་གྱི་གསུང་དུས་འཁོར་ཕྱག་རྒྱའི་སྒོར་
ཆོས་ཚན་གཅིག་རྟག་བརྟན་པར་རྟེན་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་རང་འཇག་བཞག་ཡོད་
པ་དང་། ཁོང་གི་རང་རྣམ་གཅོ་བོར་གྱུར་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཞལ་གདམས་རྣམས་སྟུ་
གཙང་གི་ཡུལ་སྐད་ཡིན་ནམ་སྟམ་པའི་ཐ་སྟོན་གོ་དཀའ་བ་མང་པོ་ཞིག་

བེད་སྤྱད་གནང་བ་དག་ཀྱང་རང་སོར་བཞག་ཡོད།

ད་ལམ་བཀའ་འབུམ་འདི་ཅིས་འཁོར་ནང་དུ་སྒྲགས་པའི་འགྲོ་སོང་ཕྱི་
འདྲ་ཚོགས་པ་ནས་ཞུས་ཤིང་། བར་སྐྱོན་ཚར་ལྔ་བརྒྱའི་འགྲོ་སོང་བོད་རིག་པ་
དཔེ་སྐྱོན་ཁང་ནས་བགྱིས། ཚར་བརྒྱད་བརྒྱའི་འགྲོ་སོང་ཉིན་གྱིན་སོགས་ཀྱི་
རྒྱའི་སྐྱོན་བདག་རྣམས་ཀྱིས་གནང་ཞིང་། ཚར་ཉིས་བརྒྱའི་འགྲོ་སོང་ཕྱི་འདྲ་
ཚོགས་པ་ནས་བགྱིས་པ་བཅས་ཀྱི་མཐུན་ཆེན་ལས། ད་ལམ་དངོས་སུ་བར་དུ་
བསྐྱོན་སྐབ་པ་བྱུང་སྟེ་རྒྱ་ཆེའི་གྲོག་པ་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱོན་ལམ་དུ་སྤུལ་བ་ཡིན།

ལས་གཞི་འདིར་བོད་ལྗོངས་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་མ་དཔེ་བོད་བཙུ་ལྔ་
གཡར་གནང་བྱུང་བ་དང་། འཛམ་གང་སྤྱི་མ་ལུན་སེལ་མཚོག་ནས་ཀྱང་མ་
དཔེ་བཙུ་ལྔ་རོགས་དང་། གོ་རིམ་སྒྲིག་རྒྱ། ཞུ་དག་བཅས་ལ་རོགས་རམ་གང་
མང་གནང་བ་དང་། ཁམས་སྤུལ་བསོད་ནམས་དོན་གྲུབ་མཚོག་ནས་ཉང་ཡུལ་
ཚོས་འབྱུང་ཞུ་དག་གི་རོགས་རམ་གནང་བ་དང་། སྤྱི་མ་དཔལ་ལྔ་རྒྱ་མཚོས་
ཞུ་དག་གི་ལས་ཀ་སྤྱིའི་སྒྲགས་འགན་ཆེ་བཞེས་གནང་བ་བཅས་ལ་སྐྱགས་རྗེ་
ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་བཤོ། །

དཔལ་བཅུགས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྙིང་ཞིབ་འཇུག་ཁང་ནས་
ཀམ་བདེ་ལེགས་ཀྱིས།

1575-1635

གྲུ་བཟུམས་ཏེ་སྒྲ་བ་བརྒྱད་སོང་རྗེས་བཞེངས་ནས་གོམ་པ་སྟོ་ཐུབ་པ་
 དང་། དགྲུང་ལོ་གཅིག་ཙམ་ནས་གསུང་བྱོན་ཏེ་ད་སྐྱེ་མ་ཀུན་དགའ་གྲོལ་མཆོག་
 ཡིན་ཞེས་ཞུས་ཀྱིས་བཞེས་པ་དང་། གཞན་ཡང་སྐྱ་གོང་མའི་རྟོན་གསུམ་དང་
 སྦྱིན་བདག ། རྟོག་ནས་སོགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་གསལ་བར་གསུངས་པ་སོགས་ཀྱིས།
 རྫོང་དང་སྐྱེ་མ་ཀུན་དགའ་གྲོལ་མཆོག་གི་ཡང་སྤྱིད་ལྟུལ་མེད་ཏུ་ཤེས་ཏེ། དགྲུང་
 ལོ་བཞི་པར་རྫོང་མ་ཐན་ཆེན་ལུང་རིགས་སྐྱ་མཆོ་དང་། ཞབས་བྱུང་བཀྲ་ཤིས་